

Utgivare

Nationella centret för utbildningsutvärdering (NCU)

Publikationens namn

Alkumittauksen syventäviä kysymyksiä

Författare

Annette Ukkola, Jari Metsämuuronen & Maiju Paananen

Hösten 2018 utvärderade Nationella centret för utbildningsutvärdering (NCU) vilka kunskaper och färdigheter eleverna har när de börjar i årskurs ett. För utvärderingen används benämningen *inledande mätning*. Samplet omfattade 7 770 elever från hela Finland. Den inledande mätningen mätte färdigheterna i matematik samt modersmål och litteratur. De huvudsakliga resultaten publicerades i en första rapport hösten 2019. Den inledande mätningen grundade sig på uppgifter som eleverna gjorde i skolan under de första skolveckorna. Enligt resultaten var kunskapsnivån jämn i olika delar av Finland och det fanns i stort sett inga skillnader mellan könen, RFV-områden eller skolor med olika undervisningsspråk. Men skillnaderna mellan kunskaperna hos olika individer var stora. Denna rapport berättar om sambanden mellan bakgrundsfaktorer och elevernas kunskaper.

Vid utvärderingen samlade NCU in bakgrundsinformation från elevernas vårdnadshavare. NCU fick in bakgrundsinformation om 4 316 elever. Medeltalet för resultaten bland dessa elever var 516 poäng, medan det i hela materialet var 500 poäng. Bakgrundsinformation saknas alltså i synnerhet om elever med färdigheter under genomsnittet.

Lägre utgångsnivå än genomsnittet i både matematik och modersmål hade samband med samma riskfaktorer: ett beslut om intensifierat eller särskilt stöd som fattats före skolstarten, lärokurs i finska eller svenska som andraspråk, inlärningssvårigheter bland nära släktingar, födelsedatum under årets sista månader och lågutbildade vårdnadshavare. Poängtalet hos elever med S2-lärokurs var omkring 80 poäng lägre än bland dem som studerade finska eller svenska som modersmål. En nära släkting med inlärningssvårigheter inverkade på barnets kunskaper och färdigheter med omkring 30 poäng och två sådana nära släktingar med omkring 50 poäng. En tiondel av de förstaklassare som ingick i materialet hade fått ett beslut om intensifierat eller särskilt stöd före skolstarten. Eleverna i dessa grupper fick omkring 100 poäng mindre än de övriga i både matematik och modersmål.

Elevernas kunskaper hade också samband med vårdnadshavarnas utbildningsbakgrund. Om minst en av vårdnadshavarna i familjen avlagt universitetsexamen var elevens kunskaper omkring 100 poäng högre än bland de elever vars vårdnadshavares högsta utbildningsnivå var grundskola. Högutbildade vårdnadshavare verkade vara till nytta särskilt för pojkar.

Även antalet fritidsintressen och deras mångsidighet hade samband med kunskaperna. Läsning som hobby korrelerade starkast med kunskaper. Hit räknades både att barnet läser själv och att man läser högt för barnet. Enligt resultaten av vårdnadshavarenkäten är läsning en vanlig hobby särskilt bland familjer med högre utbildning.

Hur barnets deltagande i småbarnspedagogik sett ut hade ingen direkt inverkan på utgångsnivån vid skolstarten. Många typer av småbarnspedagogik kan ge goda kunskaper. Det verkar ändå som om småbarnspedagogik på heltid är till nytta särskilt för de barn hos vilka man kan se flera riskfaktorer som förutsäger en låg utgångsnivå.

Den inledande mätningen gav kunskap om elevernas utgångsläge i början av grundskolan. Den inledde en longitudinell studie av lärresultat, där NCU följer upp utvecklingen av kunskaper och färdigheter i matematik samt modersmål och litteratur under grundskolan. Samma elevers kunskaper kommer att utvärderas på nytt i början av årskurs tre hösten 2020. Då får NCU information om i hur hög grad skolan har bidragit till kunskapsökningen under nybörjarundervisningen.

Nyckelord: grundläggande utbildning, lärresultat, läsfärdighet, matematik, modersmål och litteratur, nybörjarundervisning, utvärdering